SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 4. marca 2010 *

V zadevi C-38/06,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 24. januarja 2006,

Evropska komisija, ki jo zastopata G. Wilms in M. Afonso, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Portugalski republiki, ki jo zastopajo L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves, J. Gomes in C. Guerra Santos, zastopniki,

tožena stranka,

* Jezik postopka: portugalščina.

ob intervenciji

Kraljevine Danske, ki jo zastopa J. Molde, zastopnik,

Helenske republike, ki jo zastopata E.-M. Mamouna in K. Boskovits, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Italijanske republike, ki jo zastopa I. Bruni, zastopnica, skupaj z G. De Bellisom, avvocato dello Stato, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

Republike Finske, ki jo zastopa A. Guimaraes-Purokoski, zastopnica,

intervenientke,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, E. Levits, A. Borg Barthet (poročevalec), M. Ilešič in M. Safjan, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. januarja 2010,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Portugalska republika s tem, da ni določila lastnih sredstev iz naslova uvoza vojaške opreme in sredstev za uporabo izključno v vojaške namene in jih dala na razpolago Komisiji za obdobje med 1. januarjem 1998 in 31. decembrom 2002, in s tem, da ni plačala pripadajočih zamudnih obresti, ni izpolnila obveznosti iz členov 2 in od 9 do 11 Uredbe Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa Sveta 88/376/EGS, Euratom o sistemu lastnih sredstev Skupnosti (UL L 155, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 1355/96 z dne 8. julija 1996 (UL L 175, str. 3, v nadaljevanju: Uredba št. 1552/89), kar zadeva obdobje od 1. januarja 1998 do vključno 30. maja 2000, od 31. maja 2000 pa ni izpolnjevala obveznosti iz istih členov Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (UL L 130, str. 1).

Pravni okvir

2 Člen 2(1) sklepov Sveta z dne 24. junija 1988 o sistemu lastnih sredstev Skupnosti (88/376/EGS, Euratom) (UL L 185, str. 24) in z dne 31. oktobra 1994 o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti (94/728/ES, Euratom) (UL L 293, str. 9) določa:

„Lastna sredstva v proračunu Skupnosti sestavljajo prihodki iz naslednjih virov:

[…]

(b) carinskih dajatev po skupni carinski tarifi in drugih dajatev, ki jih določijo ali jih bodo določile institucije Skupnosti za trgovino z državami nečlanicami, ter carin na proizvode, ki spadajo v okvir Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo;

[…]“

3 Člen 20 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik Skupnosti) določa:

„1. Carinska tarifa Evropskih skupnosti je podlaga za dajatve, ki so pri nastanku carinskega dolga zakonsko predpisane.

[…]

3. Carinska tarifa Evropskih skupnosti vsebuje:

(a) kombinirano nomenklaturo blaga;

[…]

(c) stopnje in druge podlage za izračun, ki običajno veljajo za blago, zajeto v kombinirani nomenklaturi, in sicer za:

– carine in

[…]

(d) preferencialne tarifne ukrepe iz sporazumov, ki jih je Skupnost sklenila z nekaterimi državami ali skupinami držav in ki predvidevajo podelitev preferencialne tarifne obravnave;

(e) preferencialne tarifne ukrepe, ki jih je Skupnost enostransko sprejela za nekatere države, skupine držav ali območja;

(f) avtonomne opustitvene ukrepe, ki predvidevajo zmanjšanje ali oprostitev uvoznih dajatev, ki se zaračunavajo za določeno blago;

(g) druge tarifne ukrepe, ki so predvideni po drugi zakonodaji Skupnosti.

[…]“

4 Člen 217(1) carinskega zakonika Skupnosti določa:

„Vsak znesek uvoznih ali izvoznih dajatev, ki je posledica carinskega dolga – v nadaljevanju ‚znesek dajatev‘ – morajo carinski organi, takoj potem, ko so jim na voljo

potrebni podatki, izračunati in vnesti v računovodske evidence ali kakšne druge ustrezne nosilce podatkov (vknjižba).

[…]“

5 V zvezi z dajanjem lastnih sredstev Skupnosti na voljo Komisiji je Svet Evropske unije sprejel Uredbo št. 1552/89, ki se je uporabljala v obdobju, ki se obravnava v tej zadevi, do 30. maja 2000. To uredbo je 31. maja 2000 nadomestila Uredba št. 1150/2000, s katero je bila kodificirana Uredba št. 1552/89, ne da bi se spremenila njena vsebina.

6 Člen 2 Uredbe št. 1552/89 določa:

„1. Za uporabo te uredbe se pravica Skupnosti do lastnih sredstev iz člena 2(1)(a) in (b) Sklepa 88/376/EGS, Euratom določi takoj, ko so izpolnjeni pogoji za knjiženje pravice na račune in za obvestilo dolžnika, določeni v carinskih predpisih.

2. a. Datum določitve pravice iz odstavka 1 je datum knjiženja v računovodske knjige, ki so določene v carinskih predpisih.

[…]“

7 Člen 9(1) te uredbe določa:

„Po postopku iz člena 10 vsaka država članica lastna sredstva knjiži v dobro računa, ki je v imenu Komisije odprt pri ministrstvu za finance ali organu, ki ga je ta določila.

Račun se vodi brezplačno."

8 Člen 10(1) navedene uredbe določa:

„Ko se odšteje 10 % za stroške zbiranja v skladu s členom 2(3) Sklepa 88/376/EGS, Euratom, se lastna sredstva iz člena 2(1)(a) in (b) tega sklepa vknjižijo najkasneje prvi delovni dan po 19. dnevu drugega meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bila določena pravica v skladu s členom 2.

[…]"

9 Člen 11 Uredbe št. 1552/89 določa:

„Za vsako zamudo pri knjiženju na račun iz člena 9(1) država članica plača obresti po obrestni meri, ki velja na denarnem trgu te države članice za kratkoročne

javnofinančne operacije na predpisani datum knjiženja, povečani za dve odstotni točki. Ta obrestna mera se poveča za 0,25 odstotne točke za vsak mesec zamude. Povečana obrestna mera velja za celotno obdobje zamude."

10 Člen 22 Uredbe št. 1150/2000 določa:

„Uredba (EGS, Euratom) št. 1552/89 se razveljavi.

Sklicevanje na omenjeno uredbo se šteje za sklicevanje na to uredbo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz dela A Priloge."

11 Tako so – razen okoliščine, da se Uredba št. 1552/89 med drugim sklicuje na Sklep 88/376, Uredba št. 1150/2000 pa na Sklep 94/728 – členi 2 in od 9 do 11 teh uredb v bistvu enaki.

12 Stopnja 10 % iz člena 10(1) Uredbe št. 1150/2000 je bila povišana na 25 % s Sklepom Sveta z dne 29. septembra 2000 o sistemu virov lastnih sredstev Evropskih skupnosti (2000/597/ES, Euratom) (UL L 253, str. 42).

13 V točki 1 obrazložitve tega sklepa je navedeno:

„Evropski svet, ki se je sestal 24. in 25. marca 1999 v Berlinu, je med drugim sklenil, da mora biti sistem virov lastnih sredstev Skupnosti pravičen, pregleden, učinkovit, preprost in mora temeljiti na merilih, ki najbolje izražajo sposobnost prispevanja vsake posamezne države članice."

14 V uvodni izjavi 5 Uredbe Sveta (ES) št. 150/2003 z dne 21. januarja 2003 o opustitvi uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo (UL L 25, str. 1), sprejete na podlagi člena 26 ES, je navedeno:

„Da bi se upoštevalo varovanje vojaške tajnosti držav članic[,] je treba določiti posebne upravne postopke za dodeljevanje ugodnosti opustitve dajatev. Izjava pristojnega organa države članice, za katere sile so orožje ali vojaška oprema namenjeni, ki bi se lahko uporabila tudi kot carinska deklaracija, ki se zahteva v skladu s carinskim zakonikom, bi se štela za ustrezno zagotovilo, da so ti pogoji izpolnjeni. Izjava bi morala biti dana v obliki potrdila. Treba je določiti obliko, ki jo morajo imeti taka potrdila, in tudi dovoliti uporabo sistema za obdelavo podatkov za izjavo."

15 Člen 1 te uredbe določa:

„Ta uredba določa pogoje za avtonomno opustitev uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo, ki jo organi, pristojni za vojaško obrambo držav članic, uvozijo iz tretjih držav ali se uvozi v njihovem imenu."

16 Člen 3(2) navedene uredbe določa:

„Ne glede na odstavek 1 se zaradi vojaške tajnosti potrdilo in uvoženo blago lahko predložita drugim organom, ki jih v ta namen imenuje uvozna država članica. V takih primerih pristojni organ, ki izda potrdilo, pošlje carinskim organom svoje države članice pred 31. januarjem in 31. julijem vsakega leta zbirno poročilo o takem uvozu. Poročilo zajema 6 mesečno obdobje pred mesecem, v katerem je treba predložiti poročilo. Vsebovati mora številko in datum izdaje potrdil, datum uvoza ter skupno vrednost in bruto težo izdelkov, uvoženih s potrdili."

17 Uredba št. 150/2003 se v skladu s svojim členom 8 uporablja od 1. januarja 2003.

Predhodni postopek

18 Komisija je s pisnim opominom z dne 21. decembra 2001 v okviru postopka zaradi neizpolnitve obveznosti št. 1990/2039 Portugalsko republiko opozorila, da ni izpolnila svojih obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 296 ES, s tem, da je uvoz blaga za uporabo v vojaške namene oprostila carin, ki jih mora plačati v skladu z zakonodajo Unije.

19 Z drugim dopisom z dne 20. decembra 2001 je Komisija Portugalsko republiko pozvala, naj obračuna carine, ki jih po njenem mnenju dolguje zaradi zadevnega

uvoza, in jih da na razpolago do 31. marca 2002, saj bodo potem začele teči zamudne obresti iz člena 11 Uredbe št. 1150/2000.

20 Po tem, ko se je Komisija seznanila z odgovorom Portugalske republike z dne 2. julija 2002, v skladu s katerim so bili zadevni uvozi oproščeni carin, zato ker se uporabljajo v izključno vojaške namene in ker je ta oprostitev nujna za zaščito bistvenih interesov varnosti te države članice v skladu s členom 296 ES, je z dopisom z dne 24. marca 2003 Portugalsko republiko ponovno pozvala, naj da na razpolago vse carine, ki jih po njenem mnenju dolguje zaradi uvoza vojaškega materiala v letih od 1998 do 2002, ter računovodske podatke, ki so potrebni za obračun zamudnih obresti.

21 Komisija je s pisnim opominom z dne 17. oktobra 2003 Portugalsko republiko ponovno pozvala, naj neplačana lastna sredstva čim hitreje obračuna, ji da na razpolago znesek teh sredstev in plača zamudne obresti v skladu z členom 11 Uredbe št. 1150/2000.

22 Glede na to, da argumenti Portugalske republike, ki jih je navedla v odgovoru z dne 9. januarja 2004, Komisijo niso zadovoljili, je ta 18. oktobra 2004 na to državo članico naslovila obrazloženo mnenje, v katerem jo je pozvala, naj v dveh mesecih od njegovega prejema sprejme ukrepe, ki so potrebni za uskladitev z njim.

23 Portugalska republika je 6. oktobra 2004 na Komisijo naslovila dodatni odgovor na pisni opomin z dne 17. oktobra 2003.

24 Ker Portugalska republika nazadnje ni odgovorila na navedeno obrazloženo mnenje in ni plačala uveljavljanih lastnih sredstev in obresti, je Komisija vložila to tožbo.

25 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 24. maja 2006 dovolil intervencijo Kraljevine Danske, Helenske republike, Italijanske republike in Republike Finske v podporo predlogom Portugalske republike.

Tožba

Dopustnost

Trditve strank

26 Po mnenju Portugalske republike je treba obravnavano tožbo razglasiti za nedopustno. Po njenem mnenju je iz besedila tožbe namreč jasno razvidno, da je Komisija zahtevala plačilo zneskov, ki ustrezajo lastnim sredstvom, za katere je vedela, da niso niti razpoložljiva, niti knjižena, niti objavljena in, očitno, niti pobrana.

27 Komisija s tem predlaga ugotovitev, da je Portugalska republika kršila določene obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije, pri čemer v bistvu zahteva obsodbo te države članice na plačilo nadomestila škode, ki je Komisiji domnevno nastala s tem, da Portugalska republika neupravičeno ni izterjala carinskih terjatev, navedenih v tožbi.

28 To razhajanje med predmetom spora in predlogom je po mnenju Portugalske republike v nasprotju z določbami člena 38(1) Poslovnika, ki predvideva, da sta predmet spora in predlog medsebojno usklajena.

29 Komisija meni, da je treba ugovor nedopustnosti, ki ga je navedla Portugalska republika, zavrniti kot popolnoma neutemeljen.

30 Po mnenju Komisije bi, prvič, Portugalska republika morala pobrati zneske, ki jih dolguje proračunu Unije, in jih pisati v dobro Skupnosti v okviru izpolnjevanja svojih obveznosti iz prava Unije. Vprašanje opredelitve neizpolnitve teh obveznosti naj bi bilo vprašanje razlage in uporabe Pogodbe ES, ki v skladu s členom 220 ES spada v pristojnost Sodišča in za katero člen 226 ES predvideva posebno tožbo in poseben postopek, ki ga mora začeti Komisija. Pristojnost Sodišča je torej po mnenju Komisije nesporna.

31 Drugič, po mnenju Komisije ne obstaja nobeno razhajanje med predmetom spora in njenim predlogom. Tožba, ki jo je vložila Komisija, je urejena v členu 226 ES in naj bi

se nanašala na spor med Komisijo in Portugalsko republiko, njen namen pa je ugotovitev, da je ta kršila obveznosti, ki jih ima po pravu Unije.

32 Tretjič, Komisija meni, da bi bilo treba zavrniti trditev Portugalske republike, na podlagi katere bi bila tožba lahko obravnavana kot nedopustna, ker bi bilo praktično nemogoče sprejeti ukrepe, ki izhajajo iz sodbe, ki jo je treba sprejeti. Vsekakor je jasno, da težave dejanske ali pravne narave, ki bi jih Portugalska republika lahko imela pri ukrepih, ki jih mora sprejeti za izvajanje te sodbe, nikakor ne nasprotujejo dopustnosti tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo je proti njej vložila Komisija.

Presoja Sodišča

33 Poudariti je treba, da Komisija želi, da se s to tožbo ugotovi neizpolnitev obveznosti iz členov 2 in od 9 do 11 uredb št. 1552/89 in št. 1150/2000.

34 Poleg tega je iz samega besedila tožbe Komisije razvidno, da se je omejila na ugotovitev zatrjevane neizpolnitve obveznosti, ne da bi Sodišču predlagala, naj zadevni državi članici naloži določene ukrepe.

35 Tako ni nikakršnega razhajanja med predmetom spora in predlogom Komisije.

36 Tožbo Komisije je treba zato razglasiti za dopustno.

Vsebinska presoja

Trditve strank

37 Komisija trdi, da se Portugalska republika napačno opira na člen 296 ES, da ne bi plačala carin za zadevni uvoz, saj njihovo obračunavanje ne ogroža bistvenih interesov varnosti te države članice.

38 Ob upoštevanju razlage člena 296 ES Komisija zastopa stališče, da Portugalska republika uvoz blaga za uporabo izključno v vojaške namene lahko oprosti plačila carin le, če so izpolnjeni pogoji za uporabo tega člena in v okviru določb, ki jih je sprejel Svet na podlagi člena 26 ES v zvezi z oprostitvijo plačila takih dajatev.

39 Uredba št. 150/2003 po mnenju Komisije sicer vsebuje podobne razloge, saj lahko ima blago, za katero je predvidena oprostitev plačila carin, samo ob izpolnjevanju določenih pogojev korist od te oprostitve.

40 Komisija meni, da iz sodbe z dne 16. septembra 1999 v zadevi Komisija proti Španiji (C-414/97, Recueil, str. I-5585) v zvezi z oprostitvijo plačila davka na dodano vrednost izhaja, da je treba odstopanja od pogodbe, predvidena v členu 296 ES, posebej ozko razlagati. Zadevna država članica mora po mnenju Komisije dokazati, da oprostitev, ki jo uveljavlja, ne prekorači primera, predvidenega s tem predpisom, in

da obstajajo izjemne okoliščine, ki utemeljujejo nujnost odstopanja od pravil skupne carinske tarife. Te elemente, ki jih je na področju davka na dodano vrednost razvilo Sodišče, je mogoče prenesti na področje lastnih sredstev.

41 Komisija poleg tega zavrača trditve Portugalske republike, ki se nanašajo na podražitev uvožene vojaške opreme in optimiranje finančnih sredstev, predvidenih za vzdrževanje in moderniziranje njenih vojaških sil. Po mnenju Komisije ta država članica ni predložila nobenega dokaza s konkretnimi številkami, iz katerega bi bilo mogoče sklepati na ogroženost obrambnih sposobnosti.

42 Po mnenju Komisije se varovanje vojaške tajnosti, na katero se sklicuje Portugalska republika, da bi utemeljila oprostitev plačila carin za vojaške naprave, uvožene iz tretjih držav, nanaša samo na oblike kontrole uvoženega blaga in ne vzbuja dvoma o obveznosti plačila carin, določenih z zakonodajo Unije.

43 Komisija tako meni, da Portugalska republika lahko sprejme ukrepe notranje organizacije svoje uprave, s katero bi zagotovila želeno zaupnost. Ta pristop je bil med drugim potrjen tudi v Uredbi št. 150/2003, ki upošteva varovanje vojaške tajnosti držav članic.

44 Kar zadeva sklicevanje Portugalske republike na vojaško tajnost, Komisija dvomi o resnosti tega razloga. Številne informacije o uvozu blaga za vojaško uporabo te države članice, katerih vsebina precej presega stopnjo podrobnosti, ki se zahteva za določitev carin, ki jih je treba plačati Skupnosti, so namreč v Registru Združenih narodov za konvencionalno orožje, kateremu Portugalska republika sporoča letni

povzetek svojih glavnih uvozov konvencionalnega orožja, in so navedene v poročilih o trgovini z orožjem in drugo vojaško opremo, ki jih objavljajo glavne države izvoznice, pri čemer so vse te informacije lahko dostopne javnosti.

45 Kar zadeva povezanost med dejanji Komisije in sprejetjem Uredbe št. 150/2003, Komisija zavrača očitke Portugalske republike, s katerimi želi ta dokazati, da ravnanje Komisije ni v skladu z vsebino te uredbe.

46 Komisija namreč opozarja, da je v skladu s členom 211 ES njena glavna naloga skrbeti za pravilno uporabo prava Unije in da dejstvo, da upošteva interese držav članic in Skupnosti, ko uresničuje svojo pravico do zakonodajne pobude za namene sprejetja zakonodaje, ki bolj odgovarja tem interesom, držav članic ne odveže njihovih obveznosti po pravu Unije, ki so obstajale pred sprejetjem te nove zakonodaje, kot je v tem primeru Uredba št. 150/2003, niti Komisije ne odveže njenih odgovornosti, ki so ji bile podeljene s členom 211 ES.

47 Kar zadeva načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti, ju je Komisija že upoštevala s tem, da je zahtevala naknadno plačilo carin zgolj za obdobje od 1. januarja 1998 do 31. decembra 2002, medtem ko se kršitev dejansko razteza čez veliko daljše časovno obdobje.

48 Portugalska republika meni, da je člen 296 ES splošna izjema od drugih določb Pogodbe, ki je v skladu s členom 298, prvi odstavek, ES omejena z naštevanjem orožja s seznama, ki je bil uveden z Odločbo Sveta št. 255/58 z dne 15. aprila 1958, in z mehanizmom, ki Komisiji ali vsaki državi članici v skladu s členom 298, drugi odstavek, ES omogoča, da ob zlorabi izjeme, predvidene v členu 296 ES, zadevo predloži neposredno Sodišču.

49 Portugalska republika meni, da imajo države članice ne glede na te pogoje diskrecijsko pravico pri določitvi ukrepov, ki ovirajo njihove bistvene varnostne interese. To pooblastilo držav članic, da enostransko sprejmejo ukrepe, ki odstopajo od določb Pogodbe, je utemeljeno s premisleki, povezanimi s spoštovanjem suverenosti, ozemeljsko celovitostjo in obrambo države članice. Institucionalno ravnotežje Skupnosti poleg tega zahteva, da je vsaka država članica odgovorna za opredelitev ukrepov, ki so nujni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti.

50 Po mnenju Portugalske republike se pristop Sodišča v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Španiji nanaša na vprašanje, koliko se glede na člen 296 ES uporabijo pravila Šeste direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) (UL L 145, str. 1).

51 Portugalska republika svoje trditve v zvezi z vprašanjem, kako je treba razlagati člen 296 ES, opira na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 2003 v zadevi Fiocchi munizioni proti Komisiji (T-26/01, Recueil, str. II-3951), ki v točki 58 potrjuje, da ima člen 296 ES za dejavnosti, na katere se nanaša, in v skladu s pogoji, ki jih določa, splošni obseg in lahko zadeva vse splošne določbe Pogodbe. Poleg tega člen 296(1)(b) ES državam članicam zaradi te sodbe daje posebno široko diskrecijsko pravico pri presoji o potrebi po takem varstvu.

52 V zvezi s povezanostjo dejanj Komisije Portugalska republika ponovno trdi, da je Komisija že leta 1988 vložila zakonodajni predlog, katerega posledica je bilo sprejetje Uredbe št. 150/2003. Tako naj predmet obravnavane tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti ne bi bil v skladu z vlogo Komisije, ki jo je imela pri sprejetju te uredbe, ki poleg tega določa veliko daljši seznam vojaškega materiala, oproščenega carin, kot pa Odločba št. 255/58.

53 Portugalska republika dodaja, da se Komisija več let ni odzvala na prakso te države članice in veliko drugih držav članic, ki so uvoz blaga za uporabo v vojaške namene oproščale plačila carin. Posledično naj bi z vložitvijo predloga Komisije za sprejetje Uredbe Sveta o opustitvi uvoznih dajatev za nekatere vrste orožja in vojaško opremo v letu 1988 in z njeno nedejavnostjo v štirinajstih letih, ki so potekla od tega predloga do sprejetja Uredbe št. 150/2003, pri državah članicah nastalo legitimno pričakovanje, na podlagi katerega so lahko izhajale iz tega, da Komisija njihovo prakso tiho sprejema in jo šteje za skladno s pravom Unije.

54 V skladu z uvodno izjavo 2 Uredbe št. 150/2003 je „v interesu Skupnosti kot celote […], da so države članice sposobne priskrbeti za svoje vojaške sile tehnološko najsodobnejše in primerno orožje in vojaško opremo. Zaradi hitrega tehnološkega razvoja v tej industrijski panogi v svetovnem merilu je običajna praksa, da organi držav članic, pristojni za narodno obrambo, priskrbijo orožje in vojaški material od proizvajalcev ali drugih dobaviteljev iz tretjih držav. Glede na varnostni interes držav članic je združljivo z interesi Skupnosti, da se nekatere vrste tega orožja in oprema lahko uvozijo brez uvoznih dajatev." Portugalska republika trdi, da ta interes Skupnosti ni nastal s sprejetjem Uredbe št. 150/2003, ampak je bil podlaga za sprejetje seznama, uvedenega z Odločbo št. 255/58, in navedenega predloga iz leta 1988.

55 V zvezi z varovanjem vojaške tajnosti držav članic Portugalska republika poudarja, da je informacije o opremljenosti oboroženih sil nujno treba pridržati izključno za namene narodne obrambe, kar pa bi bilo vprašljivo, kadar bi bile za blago za uporabo v vojaške namene obračunane carine, saj je obračunavanje carin odvisno od možnosti carinskih organov, da fizično preverijo to blago. Pri tem ne bi zadoščalo, kakor je predlagala Komisija, da bi se preverjanje vojaškega materiala zaupalo omejenemu številu „zaupanja vrednim uradnikom".

56 Po mnenju Portugalske republike bi lahko carinska kontrola pri uvozu vojaškega materiala škodovala varovanju vojaške tajnosti, kar je priznala tudi Komisija pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 150/2003, kakor potrjuje uvodna izjava 5 te uredbe, v kateri je navedeno: „[d]a bi se upoštevalo varovanje vojaške tajnosti držav članic[,] je treba določiti posebne upravne postopke za dodeljevanje ugodnosti opustitve dajatev“.

57 Kar zadeva trditve Komisije v zvezi z objavo različnih informacij o uvozu vojaškega materiala Portugalske republike, ki so lahko dostopne javnosti, ta država članica zagotavlja, da informacije, ki so klasificirane kot „tajne“ ali „zaupne“, nikoli niso bile razkrite in v podporo svoje trditve daje na razpolago več tako klasificiranih dokumentov.

Presoja Sodišča

58 Za uvod je treba poudariti, da je Sodišče v več novejših sodbah (glej sodbe z dne 15. decembra 2009 v zadevah Komisija proti Finski, C-284/05, ZOdl., str. I-11705; Komisija proti Švedski, C-294/05, ZOdl., str. I-11777; Komisija proti Italiji, C-387/05, ZOdl., str. 11831; Komisija proti Grčiji, C-409/05, ZOdl., str. 11859, Komisija proti Danski, C-461/05, ZOdl., str. 11887, in Komisija proti Italiji, C-239/06, ZOdl., str. 11913.) imelo priložnost izreči se o vprašanjih, ki so enaka vprašanjem, postavljenim v tej zadevi. Zato je treba uporabiti načela, ki so bila razvita v teh sodbah.

59 Ob tem pojasnilu je treba spomniti, da carinski zakonik Skupnosti določa obračunavanje carin za uvoz blaga za uporabo v vojaške namene s poreklom iz tretjih držav, kakršno je zadevno blago. Nobena določba carinskih predpisov Unije ni za obdobje spornega uvoza, in sicer od 1. januarja 1998 do 31. decembra 2002, določila posebne

oprostitve plačila carin za uvoz te vrste blaga. Zato v tem obdobju tudi ni obstajala izrecna oprostitev od obveznosti izplačila dajatev pristojnim organom, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Grčiji, točka 47).

60 Poleg tega je iz sprejetja Uredbe št. 150/2003, ki določa opustitev carin za nekatere vrste orožja in vojaško opremo od 1. januarja 2003, mogoče sklepati, da je zakonodajalec Unije izhajal iz predpostavke, da je pred tem datumom obstajala obveznost plačila navedenih dajatev (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Grčiji, točka 48).

61 Portugalska republika ni nikoli zanikala obstoja spornega uvoza v obravnavanem obdobju. Portugalska republika zgolj izpodbija pravico Skupnosti do zadevnih lastnih sredstev s tem, da na podlagi člena 296 ES utemeljuje, da bi obveznost plačila carin za oborožitvena sredstva, uvožena iz tretjih držav, resno ogrozila bistvene interese njene varnosti.

62 Čeprav države članice v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča sprejmejo primerne ukrepe za zagotovitev svoje notranje in zunanje varnosti, pa vseeno ne velja, da taki ukrepi nikakor ne spadajo na področje uporabe prava Unije (glej sodbo Komisija proti Grčiji, točka 50 in navedena sodna praksa). Kot je Sodišče že ugotovilo, Pogodba namreč določa izrecna odstopanja, ki se lahko uporabijo v položajih, ki bi lahko ogrozili javno varnost, zgolj v členih 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES in 297 ES, ki se nanašajo na izjemne in jasno določene primere. Iz teh členov ni mogoče sklepati, da Pogodba vsebuje splošno odstopanje, ki vse ukrepe, sprejete zaradi javne varnosti, izvzema s področja uporabe prava Unije. Priznavanje obstoja take izjeme ne glede na posebne pogoje, ki jih določa Pogodba, lahko ogrozi zavezujočo naravo prava

Unije in njegovo enotno uporabo (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Grčiji, točka 50 in navedena sodna praksa).

63 Poleg tega je treba odstopanja iz členov 296 ES in 297 ES, kot je razvidno iz ustaljene sodne prakse v zvezi z odstopanji od temeljnih svoboščin, razlagati ozko (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 51 in navedena sodna praksa).

64 Glede, natančneje, člena 296 ES je treba poudariti, da čeprav se sklicuje na ukrepe, za katere lahko država članica meni, da so potrebni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti, oziroma na informacije, za katere država članica meni, da bi bilo njihovo razkritje v nasprotju z njenimi interesi, ga vseeno ni mogoče razlagati tako, da državam članicam priznava pravico do odstopanja od določb Pogodbe že zgolj s sklicevanjem na navedene interese (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Grčiji, točka 52).

65 Poleg tega je Sodišče na področju davka na dodano vrednost v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Španiji ugotovilo zadevno neizpolnitev obveznosti, ker Kraljevina Španija ni dokazala, da je s španskim zakonom določena oprostitev navedenega davka za uvoz in nabave orožja, streliva in sredstev za uporabo izključno v vojaške namene na podlagi člena 296(1)(b) ES utemeljena s potrebo po zaščiti bistvenih interesov varnosti te države članice (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 53).

66 Država članica, ki se sklicuje na ugodnost iz člena 296 ES, mora zato dokazati, da je treba uporabiti odstopanje, predvideno v tem členu, da bi se zaščitili bistveni interesi njene varnosti (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 54).

67 Ob upoštevanju navedenega ni mogoče sprejeti, da se država članica sklicuje na podražitev oborožitvenih sredstev zaradi carinjenja uvoza takih sredstev s poreklom iz tretjih držav, da bi se s tem poskusila na škodo drugih držav članic – ki same obračunavajo in plačujejo carine za tak uvoz – izogniti obveznostim, ki izhajajo iz finančne solidarnosti glede financiranja proračuna Unije (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 55).

68 Glede trditve, da carinski postopki Unije ob upoštevanju zahtev po zaupnosti iz sporazumov, sklenjenih z državami izvoznicami, ne morejo zagotoviti varnosti Portugalske republike, je treba poudariti – kot upravičeno meni Komisija – da uporaba carinskega sistema Unije vključuje poseg uslužbencev Unije in nacionalnih uslužbencev, ki so po potrebi zavezani k zaupnosti pri obdelavi občutljivih podatkov, s čimer je mogoče zaščititi bistvene interese varnosti držav članic (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 56).

69 Poleg tega razlage, ki jih morajo države članice periodično izpolnjevati in pošiljati Komisiji, niso tako natančne, da bi lahko škodovale interesom navedenih držav tako glede varnosti kot zaupnosti.

70 V teh okoliščinah in v skladu s členom 10 ES o obveznosti držav članic, da Komisiji olajšujejo izpolnjevanje naloge nadzora nad spoštovanjem Pogodbe, morajo države članice tej instituciji dati na voljo dokumente, potrebne za preverjanje pravilnosti prenosa lastnih sredstev Skupnosti. Vendar ta obveznost ne preprečuje možnosti držav članic, da poslano informacijo v posameznih primerih in izjemoma na podlagi člena 296 ES bodisi omejijo na nekatere dele dokumenta bodisi jo v celoti zadržijo (zgoraj navedena sodba Komisija proti Grčiji, točka 58).

71 Glede na navedeno Portugalska republika ni dokazala, da so izpolnjeni pogoji za uporabo člena 296 ES.

72 Končno je treba glede trditev Portugalske republike, s katerimi je poskušala dokazati, da bi zaradi dejstva, da Komisija dolgo ni ukrepala, in zaradi sprejetja Uredbe št. 150/2003 lahko pravno utemeljeno menila, da Komisija ne bo vložila te tožbe, ker naj bi tiho sprejela odstopanje na tem področju, spomniti, da Komisija v nobeni fazi postopka ni opustila svojega načelnega stališča.

73 Komisija je namreč v izjavi, podani med pogajanji v zvezi z Uredbo št. 150/2003, izrazila odločno voljo, da se ne bo odpovedala obračunavanju carin, ki bi jih bilo treba plačati za obdobja pred začetkom veljavnosti te uredbe, in si pridržala pravico, da v zvezi s tem sprejme ustrezne pobude.

74 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da Portugalska republika s tem, da ni določila lastnih sredstev iz naslova uvoza vojaške opreme in sredstev za uporabo izključno v vojaške namene in jih dala na razpolago Komisiji za obdobje med 1. januarjem 1998 in 31. decembrom 2002, in s tem, da ni plačala pripadajočih zamudnih obresti, ni izpolnila obveznosti iz členov 2 in od 9 do 11 Uredbe št. 1552/89, kar zadeva obdobje od 1. januarja 1998 do vključno 30. maja 2000, ter iz istih členov Uredbe št. 1150/2000, kar zadeva obdobje od 31. maja 2000 do 31. decembra 2002.

Stroški

75 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se Portugalski republiki naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

76 V skladu s členom 69(4), prvi pododstavek, Poslovnika Kraljevina Danska, Helenska republika, Italijanska republika in Republika Finska, ki so se kot intervenientke udeležile postopka, nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Portugalska republika s tem, da ni določila lastnih sredstev iz naslova uvoza vojaške opreme in sredstev za uporabo izključno v vojaške namene in jih dala na razpolago Komisiji Evropskih skupnosti za obdobje med 1. januarjem 1998 in 31. decembrom 2002, in s tem, da ni plačala pripadajočih zamudnih obresti, ni izpolnila obveznosti iz členov 2 in od 9 do 11 Uredbe Sveta (EGS, Euratom) št. 1552/89 z dne 29. maja 1989 o izvajanju Sklepa Sveta 88/376/EGS, Euratom o sistemu lastnih sredstev Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 1355/96 z dne 8. julija 1996, kar zadeva obdobje od 1. januarja 1998 do vključno 30. maja 2000, ter iz istih členov Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000 o izvajanju Sklepa št. 94/728/ES, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti, kar zadeva obdobje od 31. maja 2000 do 31. decembra 2002.**

2. Portugalski republiki se naloži plačilo stroškov.

3. Kraljevina Danska, Helenska republika, Italijanska republika in Republika Finska nosijo svoje stroške.

Podpisi